

Úloha1: Prečítaj si pozorne text.

Nataša Tanská

Mama, urob iné ticho

Považskou nížinou preteká rieka Váh, ktorá sa vlieva do Dunaja. Váh pramení...“ Zmlkol som. V byte bolo ticho. „Považím preteká rieka Váh. Rieka Váh sa vlieva do Dunaja. Pramení...“ Nemalo to význam. Učil som sa túto stránku aspoň desiaty raz, a vôbec nič som si nemohol zapamätať. Kým bude v byte toto ticho, nebudem sa vladať naučiť ani len to, že Bratislava je hlavné mesto Slovenska, povedal som si. Nedá sa to vydržať. Odložil som učebnicu a vošiel som do ocovej pracovne. Oco sedel nad knihou s matematickými vzorcami, lenže sa nepozeral do nej, ale na holú stenu. Ani on sa dnes nič nenaučí.

„Podme von, oco,“ povedal som.

„Dobrá myšlienka,“ povedal oco a zavrel knihu.

Takto podvečer chodievame k Dunaju, lebo oco si myslí, že tu voda aspoň trochu vyčistí vzduch. Mama je proti tomu; mama tvrdí, že ani jeden Bratislavčan by nemal chodiť na čerstvý vzduch. Vraj horko-tažko sa nám telo prispôsobí na otravné plyny, navykne sa, myslí si, že už to ani ináč nemôže byť – a my ho zrazu vyvedieme na kyslík, namaškrtíme na lepší život, a potom šup s ním zasa nazad do smogu. A či je to pekné, vraví mama, takto telo trápiť? Mama má vždy takéto smiešne nápady, ale oco sa nazdáva, že to je na nej to najkrajšie. Išli sme s ocom po nábreží, ale dnes nevyčistila vzduch nielen voda, ale ani vietor, ktorý veru fučal, ako keď popri tebe frnkne jazdec formuly 1. Ibaže miesil rôzne zápachy dokopy. Ale keď sme došli až k Lafranconi, zrazu ako keď utne: ostalo náhle ticho, ako keď učka vezme do ruky notes. Lístoček sa nepohol

a na nebi sa zažali tisíce svetelných signálov. Pozerali sme sa chvíľu, ako blikajú, a ja som si predstavoval, že sú tam všade križovatky.

„Nemohol som sa učiť, oco,“ povedal som.

„Nemôžem sa učiť, keď je doma také ticho.“ „Ani ja,“ povedal oco.

„Je to čudné,“ povedal som.

„Včera, keď boli u nás chalani a hrali sme sa na rallye, kričal si na nás: ticho tam, nemôžem pracovať! A dnes bolo ticho, a nemohol si pracovať, a ja som sa pre to ticho nevedel učiť, hoci inokedy sa neviem učiť, keď je hrmot a kucapaca. Ako je to možné?“

Oco sa oprel o železné zábradlie a pozeral sa dolu na kamene. Boli klzké a ostré a ja som dobre vedel, aké nepríjemné je skákať z jedného na druhý.

„To je tak, synček,“ povedal oco.

„Nijaké ticho nie je naozaj potichu, vieš? Keď ostane naraz ticho, musíš sa vždy do neho započúvať; a vtom počuješ, že to ticho celkom potichu rozpráva. Rozpráva veselo alebo smutne, zlostne alebo láskavo. Láskavé ticho je to naozajstné ticho, vieš? V ňom sa môžeš učiť a ja v ňom môžem pracovať. Ale keď je ticho jedovaté, urobí v tebe taký hrmot, že nevládzeš robiť celkom nič.“

„Vy ste sa s mamou povadili, však?“ povedal som.

„V takom smutnom tichu sa nenaučím o Váhu celkom nič.“

„Ako si to spoznal?“ povedal otec. „Už dávno som prišiel na ten figel,“ povedal som.

„Vždy, keď sa povadíte, zhovárate sa tak, aby som nezbadal, že sa nezhovárate.“ Ešte aj v tej tme som videl, ako sa oco usmial. Stredom Dunaja sa blížila nákladná loď. Nerozoznal som vlajku, ale videl som, že loď je poriadne naložená: bola ponorená veľmi hlboko a ja som si predstavil kormidelníka, ako je stále na stráž, aby jeho loď niekde neuviazla. Takto v noci to musí byť otupné.

„Nemám rád, keď sa vadíte,“ povedal som.

„Rozprávate sa potom vždy tak... tak nie naozajstne, len ako keby.“ „Ako je to ako keby?“ povedal oco.

„Tak spisovne... a strašne zdvorilo,“ povedal som. „Ako v knižke. Prečo sa vlastne vadíte?“

„Pre taľafatky,“ povedal oco.

„Väčšina rodičov sa vadí pre taľafatky, lebo keď sa potom pomeria, nevedia si spomenúť, prečo sa vlastne povadili, a keď si spomenú, nechcú veriť, že to bolo pre takú hlúposť.“

„Vy dvaja sa nevadíte často,“ povedal som uznanlivo, „ale aj tak to nemám rád. Nemohli by ste to zrušiť celkom?“ Oco sa pokúšal zapáliť si cigaretu, ale zapalovač nefungoval. Keď teraz vietor prestal, vzduch bol zasa veľmi zlý a ja som si pomyslel, že oco môže fajčiť aj bez cigarety. „Vieš, synček, hádam by sme aj mohli, lenže asi by sme to ani ja, ani mama nechceli.“ „Ale prečo?“ povedal som. „Azda je to niečo príjemné?“ „Je to veľmi nepríjemné,“ povedal oco. „Nuž teda?“ povedal som. „Neviem, ako by som ti to vysvetlil,“ povedal oco. „Už je to raz tak, že nepríjemné veci sú veľmi potrebné... aby sme zasa mali radosť, keď prídu tie príjemné. Keby všetko bolo príjemné, ako by sme spoznali, že je to príjemné? Podľa čoho? Vieš, aké je to vždy pekné, keď sa potom s mamou zasa pomeríme? Tešíme sa, ako je nám spolu dobre, ešte väčšmi.“ Loď nás už minula; čudoval som sa, ako sa dostala tak ďaleko, keď to stále vyzeralo, že sa vlastne takmer nehýbe – tak pomaly išla proti prúdu. Povedal som ocovi, že sa ešte musím naučiť celé Považie, a tak sme sa pohli domov. Na nábreží už nik nebol, iba topole nám salutovali. Doma som sa vyzliekol z kabáta a išiel rovno do svojej izby. Otvoril som knihu a začal som čítať tú stránku už asi po dvanásty raz, ale bolo to stále nanič. Odložil som teda knihu a išiel za mamou do kuchyne.

„Mama,“ povedal som, „nemohla by si urobiť iné ticho? V tomto sa nenaučím ani Považie a mám na zajtra ešte zlomky.“

(Z knihy Mama, urob iné ticho!)

Úloha 2: . Prečítaj si odsek, v ktorom otec rozpráva o rôznych podobách ticha. Porozmýšľaj, aké ticho si už zažil ty.

Úloha3: Porozmýšľaj , prečo sa v tichu, ktoré bolo v byte, chlapcovi aj otcovi zle učilo a pracovalo.

Úloha4: Doplň chýbajúce slová. **Všetky úlohy ak máš možnosť môžeš spracovať do zošita, alebo na papier.**

Autorkou čítankovej ukážky je.....

Je z knihy.....

Napíš názvy riek a nížiny, o ktorých sa učí hlavná postava:

.....
.....

Kam chodili oddychovať otec so synom? Nájdi v texte odpoveď a napíš ju na čiaru.

.....

Úloha5: Podčiarkni slová, ktoré podľa teba vystihujú ticho v byte hlavného hrdinu:

radostné napäté zábavné skvelé otupné príjemné

Slovenský jazyk 4. ročník 26.3.2020-27.3.2020

Úloha 1: Zvýraznené slovo daj do genitívu.

Moja sestra **Ela** má nový sveter. To je nový sveter mojej sestry _____.

Otcov **priateľ** si včera kúpil auto. To je auto otcovho _____.

Lyžiari si kúpili športové oblečenie. To je športové oblečenie _____.

Náš **dedko** má v byte žltého papagája. To je žltý papagáj nášho _____.

Úloha 2: V ktorej možnosti sú podstatné mená v akuzatíve mužského rodu?

- a) krv, obuv, stopu
- b) na zub, po otca, za deň
- c) za ucho, na oko, pole

Úloha 3: Prepíš slová zo základného tvaru do datívu.

Žena-

Spolužiak-

Strom-

Tučniak-

Zuzana-

Tričko-

Úloha4: Vyber si dve vyznačené slová žltou farbou z úlohy 1. a vymysli dve vety (slová použi v datíve). Ak máš možnosť úlohu vypracuj v zošite alebo na papier.

Úloha 5: . V ktorej vete je podstatné meno v akuzatívne množného čísla?

- a) V televízii sme sledovali animované rozprávky.
- b) Rozprávky o zvieratách sa páčili všetkým deťom.
- c) Počúvali sme úryvok z modernej rozprávky .

Úloha6: Vypíš z vety podstatné meno stredného rodu v akuzatívne singuláru.

Dedo si láskavosťou získal srdce svojho vnúčaťa.

Úloha 7: Lokál (skrátene **L**) je šiesty pád v slovenčine.

Odpovedá na otázku: o kom? (osoba) o čom? (zvieratá, vec).

V slovenčine sa najčastejšie spája s predložkami: **o, v, na, po, pri, popri**

Lokál je VŽDY spojený s predložkou. Je to predložkový pád.

♦ **Napiš do rámčeka pod obrázok, o kom/čom sme sa rozprávali**



--	--	--	--